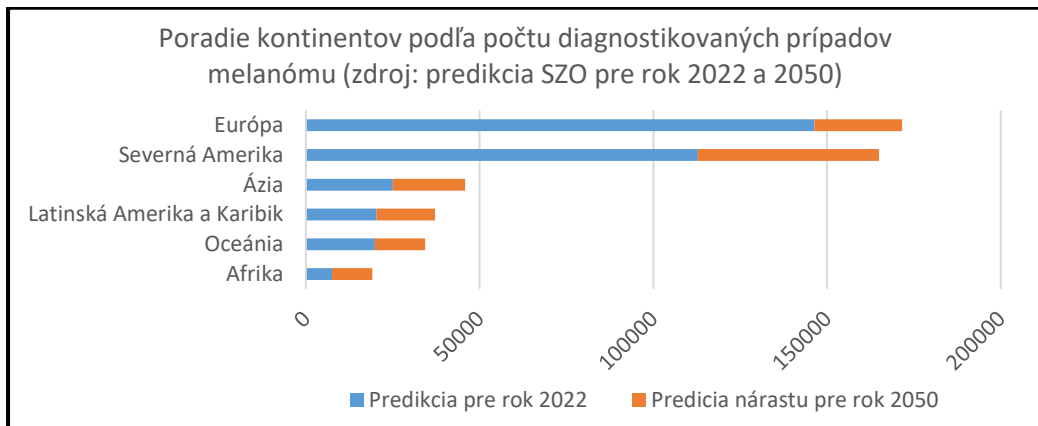

MÁJ – Mesiac povedomia o melanóme

9. máj - Európsky deň melanómu

Epidemiologická správa

Európa je kontinent s najväčším počtom diagnostikovaných prípadov melanómu (zhubný nádor kože) ročne.

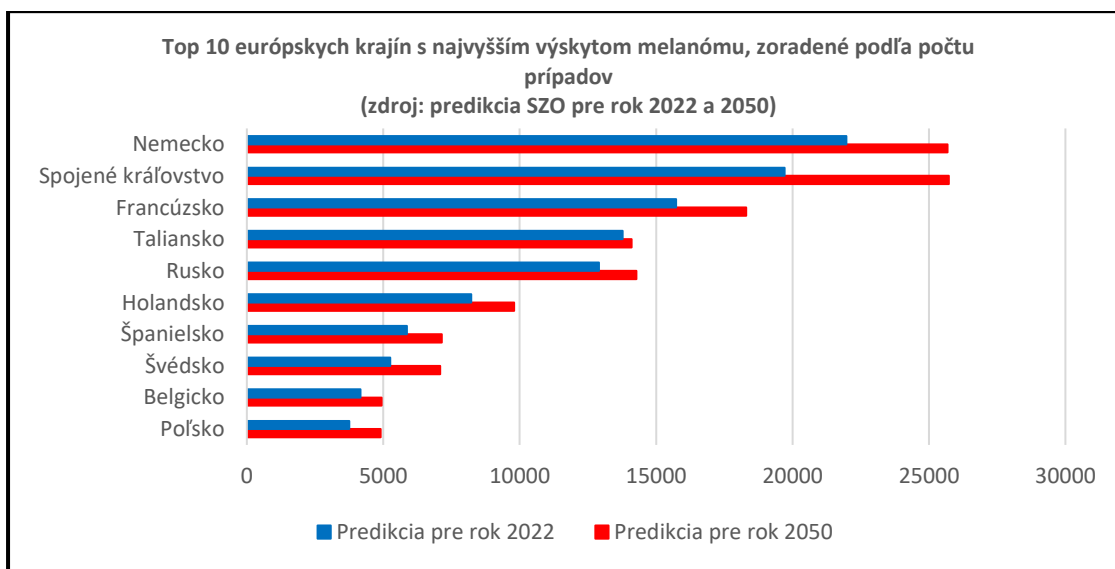

Ak porovnáme vekovo štandardizované hodnoty na svetovú populáciu, poradie kontinentov je nasledovné:

Poradie kontinentov podľa najvyššej hodnoty incidencie melanómu štandardizovanej na svetovú populáciu (zdroj: predikcia SZO pre rok 2022)

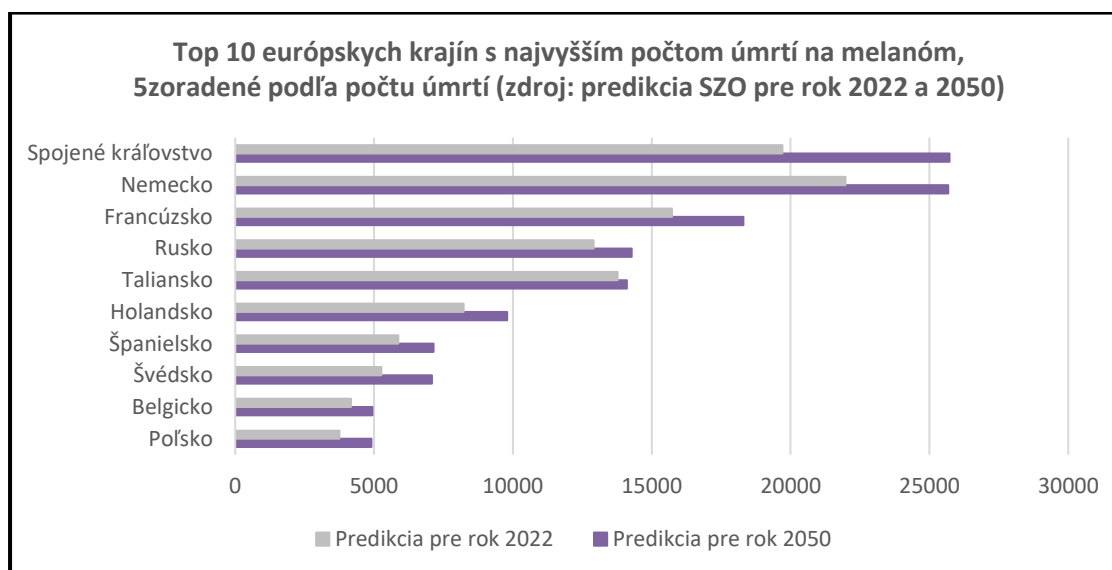
Kontinent	Incidencia štandardizovaná na svetovú populáciu (počet prípadov/100 000)
Oceánia	29,8
Severná Amerika	16,3
Európa	10,4
Latinská Amerika	2,4
Afrika	0,9
Ázia	0,41

V Európe sa každoročne diagnostikuje približne 150 000 prípadov melanómu. Do roku 2050 sa očakáva nárast na 170 000 prípadov ročne.

*Slovensko je na 24. mieste v počte prípadov melanómu diagnostikovaných ročne.

Z pohľadu úmrtnosti, v Európe každoročne zomrie na melanóm viac ako 26 000 ľudí a predpokladaný nárast do roku 2050 je viac ako 34 000 úmrtí ročne.

*Slovensko je na 24. mieste v počte úmrtí na melanóm ročne.

V nasledujúcej tabuľke je porovnanie štandardizovaných hodnôt incidencie a mortality pre európske krajiny s najvyššími hodnotami týchto indikátorov.

Európske krajiny s najvyššou incidenciou a mortalitou melanómu, zoradené podľa hodnôt štandardizovaných na svetovú populáciu (zdroj: predikcia SZO pre rok 2022)				
Poradové miesto	Krajina	Incidencia štandardizovaná na svetovú populáciu (počet prípadov/100 000)	Krajina	Mortalita štandardizovaná na svetovú populáciu (počet úmrtí/100 000)
1.	Dánsko	31,1	Nórsko	2,6
2.	Nórsko	30,6	Čierna Hora	2,4
3.	Švédsko	27,4	Slovinsko	2,3
4.	Holandsko	25,9	Chorvátsko	2,3
5.	Belgicko	21,1	Slovensko	2,1
6.	Fínsko	20,5	Dánsko	2,1
7.	Írsko	18,1	Holandsko	2,1
8.	Slovinsko	17,1	Írsko	2,0
9.	Luxembursko	15,4	Švédsko	2,0
10.	Spojené kráľovstvo	15,3	Litva	2,0
19.	Slovensko	10,5		

Na Slovensku sa každoročne diagnostikuje takmer 1000 prípadov melanómu, z toho približne polovica u mužov. Incidencia stúpa po 25. roku veku, pričom najvyššia je vo vekovej skupine 60 - 79 rokov. Ročne evidujeme približne 200 úmrtí na melanóm.

Najdôležitejším rizikovým faktorom melanómu je ultrafialové žiarenie (UV), ktoré je aj súčasťou slnečného žiarenia. Z tohto dôvodu je účinnou prevenciou melanómu ochrana pred nadmerným vystavením sa slnečnému žiareniu a taktiež vyhýbanie sa soláriám.

UV index, ktorý býva súčasťou mnohých predpovedí počasia, vyjadruje nameranú alebo predpokladanú intenzitu UV slnečného žiarenia. Podľa hodnoty UV indexu je potrebné zvoliť ochranné opatrenia a prispôbiť dĺžku pobytu na slnku. Predpoveď UV indexu je k dispozícii na stránke SHMÚ: https://www.shmu.sk/sk/?page=1&id=meteo_uvi_predpoved.

Podľa meraní SHMÚ bola v roku 2023 ročná suma UV žiarenia s erytémovým účinkom najvyššia od roku 2000 v Poprade-Gánovciach aj v Bratislave. V porovnaní s ročným priemerom za obdobie 2000-2019 bola ročná suma roku 2023 v Bratislave o 10 % a v Gánovciach o 13 % vyššia (zdroj SHMÚ).

Viac informácií o prevencii rakoviny nájdete v Európskom kódexe proti rakovine: <https://cancer-code-europe.iarc.fr/index.php/sk/12-sposobov/vystavenie-slnecnemu-uv-ziareniu>

Spracovala: Ľudmila Kutáková, konzultant NOI pre epidemiológiu

Dňa: 28. 4. 2024